

חיו בשלום עם רעים הנוצרים והשתדלו לקחת את לבבם לאהבה אתכם, ואז הם ימלאו את חובתכם ביום השבת וחלף זה תעבדו אותם ביום הראשון...

ממאכלים אסורים מנעו עצמכם, כל עוד תהיה בידכם. הקיסר הטוב הגדיל חסדו עמכם באומרו שלא תאלצו לאכול בשר, ולכן תוכלו להחיות את נפשכם בביצים, חמאה וגבינה, עד אשר תגיעו לעיר בה יושבים יהודים ותלכו אליהם ברשיון.

אם יחלה איש מכם, אזי ישתדל להחיות נפשו על ידי תה בלבד, עד אשר יאלצהו ההכרח לשתות מרק פיגולים.

סוף דבר, עבדו את אדוננו הרם בחפץ לב ובשקידה, השתדלו להנחיל לכם ולאומתנו כבוד, ויכירו וידעו כל העמים כי עמנו הנדכא יאהב את מלכו וארצו ומוכן להקריב את חייו בעדם...

אקווה כי על ידכם אם תצטיינו המשפטים הקדומים וחרצובות הרשע המעיקים ולוחצים אותנו יפתחו וינתקו... ומה תגדל התהילה והתפארת אשר תשיגו מאת השרים ומאת אחיכם".

רבינו ברכם ב"ויהי נועם" וסיים ב'ברכה המשולשת בתורה'. נתן לכל אחד מהם ארבעה זהובים, ולכל חייל מאנשי המשמר נתן זהוב. החיילים היהודים געו בבכיה ונפלו לרגליו ונישקוהו, גם רבינו זלגו עיניו דמעות רבות, רק בהפצרת ידידו ותלמידיו לבל תפגע בריאותו הלך לביתו.

(מופת הדור" תולדות רבינו יחזקאל הלוי לנדא)

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו". ביאר הגאון רבי עזרא עטיה, שע"י המצוות יקרא 'חולך', שכך הוא עולה מדרגה לדרגה! ("עלה עזרא")

השבת יחול יום הזכרון לגאון ישראל והדרו, רשכבה"ג רבי יחזקאל סג"ל הלוי לנדא, רבה של פראג, ה"נודע ביהודה" י"ז אייר תקנ"ג

תקנת החולים ברוחניות, שילכו בעצמם לבקש רופא למחלתם. שהרי בחולי הגוף ככל שהמחלה מתגברת אזי החולה מרגיש יותר בכאביו. דרך משל, חלה בריאותי יתגבר עליו חולי השיעול, ואם יחמיר מצב הריאה יתגבר חולי השיעול.

אבל חולי הנשמה נהפוך הוא, ככל שתגבר מחלתו ותתגבר חולשתו תתמעט הרגשת החולה בחוליו, עד שלא ירגיש כלל במחלתו, כי אם ישנה בחטאו נעשה לו כהיתר, ואינו מכיר בחוליו כלל ומרגיש זך וישר.

דרך משל, הרגיל למווד בכל יום משניות או גמרא, אם יום אחד לא ישלים חוקו ירע בעיניו, אך אם יבטל יום אחר יום הבטלה תעשה אצלו טבע, וילך כל היום בטל בשוק או ברחובות העיר.

כמו כן בהילוך לבית הכנסת, בפעם הראשונה יהיה קשה לו להתפלל ביחידות, אך כאשר יבטל פעם ושתים שיתפלל ביחיד אדרבה יקשה עליו ההילוך לבית הכנסת.

(דרשות הצ"ח קע"א)

הגיע יהודי לבקש ממון ה"חזון איש" שיתפלל על חולה. אמר לו: "גש לישיבת פוניבז', קח עשרה בחורים לחדר צדדי ויתפללו". והוסיף: "תבקש רק בחורים כאלה שעמלים בתורה, כי הם רחמנים יותר!"

(מעשה איש ח"ד)

"שתהיו עמלים בתורה - ונתתי ברכתי"

את המעשה הבא סיפר הג"ר משה קפלן: "היה זה לפני עשרות שנים, שימשתי כר"מ בישיבת בבני ברק, היה בישיבה בחור מצויין, בעל תשובה אשר בשורותו הצבאי שימש כנהג משאית. קראו לו למילואים, באחד הימים הורו לו לנהוג על קומנדקר עם טשטשת, להוביל יחידת גששים לפעולה מבצעית.

מאחר שלבחור לא היה נסיון בנהיגה על כלי שכזה, הקומנדקר התהפך, הקצין נהרג והגששים נפצעו. הפרקליטות החליטה להעמידו למשפט על הריגה.

הבחור פנה אלי לדעת מה יעשה. פניתי להתייעץ עם הג"ר נחום קוק זצ"ל. לאחר שהוא בחן את התיק אמר: 'המצב חמור, הבחור עלול לקבל מאסר לכמה שנים, חייבים עורך דין טוב, אמנם למי שאין אמצעים הצבא מעמיד עורך דין משלו, אך בדרך כלל הם לא טובים, למקרה הזה חייבים לשכור עו"ד טוב'. **אומר ועושה** - תוך כדי שיחה יצר קשר עם עו"ד לברר את עלות התיק.

היה זה בט"ז לחודש אייר שנת תקמ"ט, בשנים עשר לחודש מאי למנינים ארע מאורע היסטורי, יהודים גוייסו לצבא. בפקודת הקיסר יוזף, עשרים וחמישה יהודים מבני קהילת פראג נלקחו לשרת בצבא האוסטרי.

רבינו ה"נודע ביהודה" הלך לקסרקטין בו שהו, דיבר על ליבם, ניחם אותם והורה להם את הדרך בה ילכו.

"אחי האהובים, אחים אתם עד עולם כל עוד תעשו את הישר בעיני ה' ואדם.

מסרו נפשכם אל הגורל אשר נפל עליכם, לכו בלי תלונה, שמעו בקול מפקדיכם, היו נאמנים כפי חובתכם וסבלנים כחוק המשמעת, אבל אל תשכחו את דתכם ואל תבושו ביהדותכם, גם בהיותכם בין גויים.

התפללו בכל יום סמוך למיטתכם בקומכם בבוקר, כי עבודת ה' תקדם לכל דבר, הלא גם הקיסר בעצמו מתפלל לה', וגם כל עבדיו ושריו הנכבדים העומדים עמנו פה".

וכאן רבינו הרכין ראשו כלפי הפקידים והקצינים שעמדו בסמוך, הגיש לכל חייל יהודי תפילין, ציצית וסידור ואמר:

"אל יהיו אותות הדת היהודית לחרפה, בעת הפנאי התפללו, אך אם לא תספיק לכם השעה, אזי לפחות קראו את שמע בזמנה... **גם את יום השבת** תוכלו לשמור כהלכתו, כפי ששמעתי שקבעו לכם אותו כיום מנוחה. את העגלות תמשחו ביום השישי לפני בוא השמש, וכל אשר תוכלו לעשות עשו מערב שבת.

מאחר שעורך דין טוב עולה ממון רב ולבחור לא היה כסף החלטנו לאסוף לו כסף. הלכתי למון ה"קהילות יעקב" להחתימו על מכתב בקשה לעזרה.

בחוכמתו אמר רבינו: "גם אם תאסוף לא תגיע לשמינית שבשמינית מה שעורך הדין יקח, ולהכנס לחובות לא כדאי, ה' יעזור, אל תעשו שום דבר, מי שיושב ולומד לא יקרה לו כלום!" טלפנתי לרבי נחום קוק ואמרתי את דברי רבינו. אמר רבי נחום: **"אם כך לקחנו עורך דין, יש לנו את הסטייפלר עורך דין!"**

המשפט היה בחיפה, ונקבע לנו עו"ד מהצבא. יומיים קודם ישבנו עמו והוא הפחיד אותנו מאד באומרו: 'נפלתם בפח, נפלתם אצל שופט אנטישמי, ששונא חרדים - 'כשהוא רואה חרדי העיניים שלו הולכות אחורה...'

ביום המשפט, בדרך לבית המשפט החלטנו לעלות לסטייפלר, לספר לו את שאמר עורך הדין ולבקש ברכה.

אמר הסטייפלר לבחור: "עלולים לגזור עליך חמש שנות מאסר, אם תקבל על עצמך ללמוד חמש שנים בישיבה, שאפילו אם תתחתן תשאר בישיבה, הכל יהיה בסדר!" הבחור שמע וקיבל.

הגענו מוקדם לבית המשפט, נכנסנו, היו שישה דיונים באותו יום, שלשה דיונים ראשונים, ראו שהוא לא שופט קל...

אנחנו היינו הדיון הרביעי. כשהגיע התור שלנו לפתע קרא לי עורך הדין החוצה ואמר: 'הרגע השופט קיבל טלפון מאשתו שחמותו עברה ארוע לב והוא הוזעק לבית החולים.'

קראו לשופט תורן. והנה מגיע שופט דתי עם ציציות בחוץ - 'זה אוהב חרדים' לחש לנו העו"ד...

החל המשפט, התובע עלה ודרש למצות עם הנאשם את חומר הדין. ועתה ארע דבר מדהים, השופט נהיה סנגור של הבחור. הוא החל לחקור אותו על נסיונו בנהיגה. הבחור השיבו שהיתה זו הפעם הראשונה שהוא נהג בקומנדק ויעוד עם טשטשת.

השופט החל לצעוק על התובע: 'איך הצבא נותן לנהג בלי נסיון לנהוג על רכב כזה, הקציין שהורה לו לנהוג הוא האשם, הבחור שמע לקציין'. סיפר רבי משה - לאחר מכן עליתי ונתתי עדות אופי על הבחור שהוא בחור מתמיד ויקר.

בפסק דינו השופט שלל לבחור את רשיונו הצבאי וקבע לו קנס פעוט כערך מאה ש"ח של היום ובתשלומים... צחוק התגלגל באולם בית המשפט...

יצאנו החוצה, והנה עוד לפני שאני מספיק להודות לה' על הנס, יוצא אחרינו השופט, מבקש ממני לסור הצידה ואומר לי: "הבנת מה עשיתי פה? הרי לבחור הזה אין מה לעשות בצבא חוץ מלהיות נהג, לכן שללתי את רשיונו כדי שלא יקחו אותו יותר לצבא, כך הוא ישאר בישיבה!" (נר לשולחן שבת" - יש"כ לרה"ג ימ"ג)

הרבנית יפה'ן, אשת ראש הישיבה הגאון רבי אברהם, פנתה פעם לבחורים בישיבת נובהרדוק ואמרה: רוצים אתם לראות מי זה הסטייפלר, כולכם הרי יודעים שנולדה לי עתה בת. ניגשה הרבנית אל הסטייפלר ואמרה לו:

"רבי יעקב יש לי תלונות עליך, איך לא באת לברית של בני, תלמיד חכם כמוך היה חסר שם..."

הסטייפלר התנצל אלף התנצלויות ואמר: 'כנראה הייתי באמצע הלימוד, לכן לא שמעתי על זה...'

(תולדות יעקב)

השבוע יחול יום הזכרון לגאון הצדיק רבי משה סולובייצ'יק, עמוד התורה והחסד של אירופה, י"ט אייר תשנ"ה

בליל חתונת בנו יצא רבי משה ומשפחתו עם פמליית החתן אל האולם. עודם יוצאים והטלפון מצלצל, מהעבר השני של הקו היה יהודי שלא ידע מענין החתונה וביקש את עצת רבינו.

בני הבית והמלווים הבינו שרבי משה יפטרנו בדברים קצרים שהרי הזמן קצר - אבל לא כך היה... רבי משה נכנס עמו בדברים בישוב הדעת וכובד ראש וכל הכבודה ממתנת בחוץ.

לאחר כרבע שעה נשמע רבינו אומר: "עד כאן בנוגע לדברים הדחופים, ובאשר להמשך יסלח נא כבודו יש איזו חתונה כאן - לא פירש של מי, כדי שלא להביכו - ועלי לסור שמה, יואיל נא להתקשר אלי שוב בשתיים אחר חצות..." (והאיש משה" עמ' קע"ו)

בברכת המזון אנו אומרים "בחן, בחסד וברחמים", וצריך ביאור הלשון "בחן"? אכן המתבונן יראה, כדי שאדם יחיה ולא ימות ניתן להזינו על ידי הכנסת צינור למעינו או בעירוי לוריד, כפי שחולים המאושפזים בבתי חולים מקבלים את תזונתם.

מעשה כמה מוטל על האדם להכיר טובה לבוראו על כך שמלבד שהוא זן אותו שלא ירעב, הקב"ה זן אותו 'בחן', שברא בעולמנו בריות טובות ואילנות טובות להנות בהם בני אדם, לאפשר לנו לאכול בהנאה מזון יפה וטעים ובצורה נאה.

(שם עמ' רכ"ט)

אמר רבי משה: "לדעתי אפילו ילד מסוגל להבין את הדבר הכי עמוק שיש בנמצא, השאלה היא רק כיצד מסבירים לו!" (שם פ"ח)

מעשה באחד ששאלו, האם מותר להצהיר כאילו ששלח את בנו למחנה נופש מטעם המדינה, כדי לקבל תמיכה גדולה, ומה איכפת להם אם באמת לא שלחו...

בתחילה התעניין רבי משה אם השואל נצרך מאד לכסף, כשענה על כך בחיוב, השיבו: "בא אלי מחר ונאסוף עבורך כסף בבית המדרש, זה הרבה יותר מכובד!"

(שם עמ' קצ"ט)

סיפר רבי משה כי לאחר מלחמת העולם הראשונה שנחרבו בה הרבה בתי מדרשות וללומדי הישיבה בבריסק לא היו כמעט ספרים ללימודם, התיר ראש הישיבה "לגנוב" ספרים מבית המדרש כדי שיהיו להם ספרים כדי צורכם.

(שם עמ' קס"ח)

לכבוד שמחת ל"ג בעומר במירון - בזכות התנא האלקי!

סיפר ר' ישראל שפר: הימים היו ימי המנדט הבריטי בארץ ישראל, מדי שנה היינו נוסעים למירון להתפלל בציון הקדוש ביום הקדוש, יום כיפור.

שנה אחת בשל מאורעות תרצ"ו הציבור פחד לנסוע למירון, הדרכים היו יותר מחזקת סכנה. אנחנו עלינו מטבריה, אך מירושלים הגיעו בודדים, לא היה מנין, רק לאחר חצות היום הגיע 'חכם אהרן' הנודע מאנשי מירון והשלים לנו למנין.

בליל יום כיפור הגיע המוכתר הערבי של מירון עם משפחתו, נכנס לחצר ואמר לנו: 'בכפר מתכוננים לערוך בכס פרעות, אם אני אהיה פה הם לא יעיזו להכנס'. הוא פרס שמיכה ונשכב לישון בכניסה, הוא ומשפחתו.

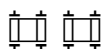
בלילה הגיעו קבוצה של השבאב, כשישים איש, כשראו את המוכתר שוכב בכניסה נרתעו ולא העיזו להכנס. החלו צועדים בקול סביב בנין הקבר להפגנת כח ואחר זמן הלכו להם. כל אותן יום כיפור המוכתר נשאר איתנו והכל עבר בשקט.

במוצאי יום כיפור הגיעו שתי מוניות מצפת. הנהג אמר לנו שבדרכו ראה תכונה בכפר הערבי עין זיתים - הערבים יודעים שאתם צריכים לעבור בכביש לצפת והם מכינים מארב. אני אחזור לצפת באורות כבויים. כך עשה, ובחסדי שמים הגענו בריאים ושלמים לצפת.

לאחר חצי שעה נכנסה לצפת שיירה של הצבא הבריטי ובה משורייני, טקסי וג'יפ צבאי והרוג שוכב באלונקה... הערבים פתחו באש על השיירה והרגו בה את הקציין האנגלי. הם חשבו כי אלו היהודים של כיפור במירון.

יהודי צפת ששמעו את היריות יצאו לרחובות, השמועה התגלגלה כי ירו על מכוניות בכביש ליד מירון, כשראו שאנו בחיים השמחה הגיעה עד לב שמים.

(נר לשולחן שבת")

השבת נקראה באשכנז "השבת הקרה". מפרשים שהיא זכתה לכינוי זה, על שום התוכחה שבפרשת השבוע הגורמת לקהל השומעים צמרמורת - "שנעשה להם קר". אמנם, יתכן שהשם קשור בתופעת טבע - שברוב השנים היו סובלים באשכנז סביב שבת זו מהתפרצות מחודשת של קור ורוח.

(ליקוט מנהגים ב')

ונסיים בזה: בשבת שעברה, עת נפתחו ארובות השמים, נשאל הגאון רבי חיים קניבסקי אם הדבר הוא סימן ברכה, או להיפך? השיב רבינו: "זה סימן ללבוש מעיל..."

(נר לשולחן שבת" מהרה"ג רש"ר)